

Centrum oceňování majetku

Specializační studium
Oceňování obchodních závodů (podniků)

2 Zdroje vstupních dat a provázanost mezi účetními výkazy

PhDr. Ing. Helena Jáčová, Ph.D.

Cíl:

Cílem kapitoly je vymezit informační zdroje, ze kterých finanční analytik čerpá potřebné informace, a hlediska jejich členění. Dále kapitola upozorňuje na slabé stránky finančních výkazů. Dále vysvětlit provázanost mezi jednotlivými účetními výkazy a shrnout význam finanční analýzy pro jednotlivé její uživatele.

Klíčová slova:

Rozvaha, výkaz zisku a ztráty, přehled o peněžních tocích, majetková struktura, finanční struktura, náklady, výnosy, příjmy, výdaje, přehled o změnách vlastního kapitálu.

Obsah kapitoly:

- 2.1 Hlediska členění informačních zdrojů pro finanční analýzu
 - 2.1.1 Charakteristika informací podle místa jejich vzniku
 - 2.1.2 Charakteristika informací podle místa původu zdrojů
- 2.2 Rozvaha
 - 2.2.1 Majetková struktura
 - 2.2.2 Faktory ovlivňující výši a strukturu majetku
 - 2.2.3 Finanční struktura
 - 2.2.4 Faktory ovlivňující výši a strukturu zdrojů financování
 - 2.2.5 Omezení vypovídací schopnosti rozvahy
- 2.3 Výkaz zisku a ztráty
 - 2.3.1 Omezení vypovídací schopnosti výkazu zisku a ztráty
- 2.4 Přehled o peněžních tocích
 - 2.4.1 Sestavení přehledu o peněžních tocích nepřímou metodou
 - 2.4.2 Využití přehledu o peněžních tocích
- 2.5 Přehled o změnách vlastního kapitálu
- 2.6 Vzájemná provázanost a souvztažnosti mezi účetními výkazy

2.1 Hlediska členění informačních zdrojů pro finanční analýzu

Finanční analýza je oblast, která představuje významnou součást soustavy podnikového řízení. Je úzce spojena s finančním účetnictvím a finančním řízením podniku, prohlubuje tyto dva nástroje podnikového řízení, jejichž význam v tržní ekonomice vystupuje výrazně do popředí.

Data pro finanční analýzu můžeme čerpat z mnoha informačních zdrojů. Data, se kterými analytické metody pracují, jsou buď přímo položky účetních výkazů, popř. údaje z jiných zdrojů nebo údaje z těchto výše uvedených položek vypočtené (odvozené) na základě elementárních matematických metod.

Vstupní data, která se využívají ve finanční analýze, lze rozčlenit podle několika hledisek, jak uvádí následující tabulka:

Tabulka 1: Vybraná hlediska třídění informačních zdrojů pro finanční analýzu

Hledisko třídění	Třídění
Z hlediska místa jejich vzniku	Interní (vnitropodnikové) Externí (vnější)
Z hlediska ekonomické rozlišovací úrovně	Makroekonomické Odvětvové Podnikové
Z hlediska původu (charakteru) zdrojů	Finanční Nefinanční
Z hlediska možnosti kvantifikace	Kvantifikovatelné Nekvantifikovatelné

Zdroj: Vlastní zpracování dle Sůvová, 2000,

2.1.1 Charakteristika informací podle místa jejich vzniku

Často používané hledisko pro třídění informačních zdrojů je **místo jejich vzniku**, dle kterého se informace rozdělují na interní a externí.

Zdrojem *interních (vnitropodnikových) informací* jsou oficiální účetní data, která jsou čerpána z účetních výkazů finančního účetnictví, vnitropodnikového

účetnictví, výročních zpráv, podnikové statistiky, podkladů jednotlivých podnikových úseků, vnitřních směrnic podniku apod.

Externí (vnější) informace charakterizují ekonomické prostředí v okolí podniku.

Tyto informace se týkají:

- ekonomického vývoje společnosti (míra inflace, míra nezaměstnanosti, vývoj kapitálového trhu, tj. informace ze státní statistiky, burzovní informace apod.);
- postavení konkurence – odvětvové analýzy (tržní pozice konkurenta, ceny na trhu apod.).

2.1.2 Charakteristika informací podle původu (charakteru) zdrojů

Dalším hlediskem, podle kterého se rozdělují informace, je hledisko **původu (charakteru) zdrojů**, jež rozděluje informace na finanční (účetní) a nefinanční (ostatní).

Finanční informace jsou vyjádřeny v peněžních jednotkách, pocházejí z finančního účetnictví (tj. rozvahy, výkazu zisku a ztráty, přehledu o peněžních tocích - cash flow a z přehledu o změnách vlastního kapitálu); z výkazů sestavovaných pro daňové účely; z vnitropodnikových účetních výkazů; z výročních zpráv; z auditorských zpráv. Tyto zdroje poskytují přehled hodnotových informací o účetní jednotce, a to o:

- aktivech a pasivech celkem,
- struktuře aktiv a pasiv,
- nákladech a výnosech,
- hospodářském výsledku apod.

Nefinanční informace o podniku a jeho okolí jsou evidovány mimo systém účetnictví, a proto některé informace mohou být vyjádřeny v nepeněžních tj. naturálních jednotkách. Jedná se především o podnikové statistiky, týkající se počtu zaměstnanců, objemového množství výrobků a zásob, spotřeby energie a další. Někdy mohou mít nefinanční informace podobu pouze verbální,

např. o kvalitě managementu; či o postavení na trhu - zejména trhu kapitálovém, tj. údaje z burzovního zpravodajství;

- informace ratingových, poradenských a auditorských firem;
- nezávislé hodnocení a prognózy státních a nestátních institucí (směnný kurz, inflace, úrokové míry) apod.

Další hlediska většinou již představují určité kombinace předcházejících hledisek.

Výběr zdrojů a typů informací je vždy podřízen konkrétnímu účelu finanční analýzy a vybrané metodě finanční analýzy. Před zpracováním získaných údajů je zapotřebí provést kontrolu dat a posoudit jejich věrohodnost a někdy dokonce ve zdůvodněných případech provést i určité úpravy získaných dat (jedná se např. o zpracování podrobnějšího členění souhrnných položek).

Hlavním úkolem účetnictví a finančních výkazů je zobrazení pravdivých informací, ze kterých lze získat věrný obraz o finanční a majetkové situaci podniku. Z tohoto pohledu plní účetnictví tyto funkce:

- a) je informačním zdrojem pro potřeby finančního řízení podniku;
- b) lze ho využít jako důkazního prostředku v případě sporů;
- c) slouží jako základ pro vyměření daňové povinnosti.

Účetnictví poskytuje data a informace pro finanční rozhodování prostřednictvím základních finančních výkazů: rozvahy, výkazu zisku a ztráty a výkazu o peněžních tocích (cash flow). Rozvaha poskytuje údaje v podobě stavových absolutních veličin uváděných k určitému datu, a proto tato data mají statický charakter. V okamžiku, kdy je analyzujeme, už je stav majetku a závazků, vlastního kapitálu a dalších položek změněn. Samotné souhrnné výstupy z účetnictví neposkytují úplný obraz o hospodaření a finanční situaci podniku, proto je nutné využít finanční analýzu. Ta poměruje získané údaje mezi sebou navzájem, a výrazně tak rozšiřuje jejich vypovídací schopnost. Umožňuje zároveň dospět k určitým závěrům o celkovém hospodaření a finanční situaci podniku, na jejichž základě je následně možné přijmout potřebná rozhodnutí.

2.2 Rozvaha

Rozvaha je základní účetní výkaz každého podniku, který podává přehled o tom, jaký majetek podnik k určitému okamžiku vlastní a z jakých zdrojů, byl tento majetek financován. Rozvaha se sestavuje k určitému datu a musí platit, že stav aktiva se rovná stavu pasiv.

Tabulka 1: Zkrácená struktura rozvahy

AKTIVA		PASIVA	
	AKTIVA CELKEM		PASIVA CELKEM
A.	Pohledávky za upsaný základní kapitál	A.	Vlastní kapitál
B.	Stálá aktiva	A.I.	Základní kapitál
B.I.	Dlouhodobý nehmotný majetek	A.II.	Ážio a kapitálové fondy
B.II.	Dlouhodobý hmotný majetek	A.III.	Fondy ze zisku
B.III.	Dlouhodobý finanční majetek	A.IV.	Výsledek hospodaření minulých let
C.	Oběžná aktiva	A.V.	Výsledek hospodaření běžného účetního období
C.I.	Zásoby	A.VI.	Rozhodnutí o zálohové výplatě podílu na zisku
C.II.	Pohledávky	B. + C.	Cizí zdroje
C.III.	Krátkodobý finanční majetek	B.	Rezervy
C.IV.	Peněžní prostředky	C.	Závazky
D.	Časové rozlišení aktiv	C.I.	Dlouhodobé závazky
		C.II.	Krátkodobé závazky
		D.	Časové rozlišení pasiv

Zdroj: Vlastní zpracování

Pro vypracování finanční analýzy je znalost jednotlivých položek rozvahy samozřejmostí. (Knápková, Pavelková, Štekr, 2017, s. 21-35)

2.2.1 Majetková struktura

Pohledávky za upsaný základní kapitál. Při založení společnosti je základní kapitál vytvořen vklady společníků či jiných třetích osob. Při zápisu do obchodního rejstříku musí být splaceno v případě společnosti s ručením omezeným alespoň 30 % z každého peněžitého vkladu, zatímco v případě akciové společnosti musí být splaceno zároveň emisní ážio každého zakladatele a souhrn základního kapitálu musí činit 30 %. U ostatních nesplacených vkladů ke dni založení společnosti vzniká společnosti pohledávka za upsaný základní kapitál.

Tyto pohledávky jsou splatné ve lhůtě předem stanovené ode dne vzniku společnosti, přičemž u společnosti s ručením omezeným nejpozději do 5 let a u akciové společnosti nejpozději do 1 roku.

Stálá aktiva se skládají z DNM, DHM a DFM. Tento majetek slouží podniku dobu delší než jeden rok, postupně se opotřebovává a tvoří podstatu majetkové struktury.

Oběžná aktiva představují krátkodobý majetek, který je v podniku přítomen v různých formách a je neustále v pohybu. Velký podíl oběžných aktiv mají například podniky zabývající se obchodní činností, ale nemusí to být pravidlem. Oběžná aktiva se obrací velmi rychle, a čím rychleji se obrací, tím větší zisk přinášejí.

Časové rozlišení aktiv zachycuje zůstatky účtů časového rozlišení nákladů příštích období (např. předem placené nájemné) a příjmů příštích období (např. provedené a dosud nevyúčtované práce).

2.2.2 Faktory ovlivňující výši a strukturu majetku

Při rozhodování o **výši majetku** musí být brány v úvahu následující faktory:

- velikost podnikových výkonů,
- stupeň využití majetku,
- cena majetku.

Růst podnikových výkonů zvyšuje požadavky na velikost majetku při stejném stupni jeho využití a stejných cenách.

Lepší využití majetku snižuje potřebu tohoto majetku. Naopak horší využití majetku zvyšuje potřebu tohoto majetku.

Změna cen působí na výši celkového majetku podniku přímo. Oceňování jednotlivých majetkových složek podniku je teoreticky a hlavně prakticky složitou záležitostí, která významně ovlivňuje:

- kvalitu účetních informací o finanční situaci a zisku podniku;
- závěry finanční analýzy;
- podnikové finanční plánování.

Majetková struktura podniku je v různých oborech činností odlišná. Struktura majetku je ovlivněna těmito faktory:

- charakterem podnikové činnosti,
- odpisovou politikou,
- formou financování.

Charakter podnikové činnosti se u podniků s technicky náročnější výrobou projevuje obvykle vysokým podílem dlouhodobého hmotného majetku a velikostí zásob. Naopak podniky poskytující poradenské služby, vzdělávací služby, cestovní kanceláře apod. většinou mají minimální nebo nulovou velikost zásob.

Vliv na výši majetku má také odpisová politika. Podnik si může v rámci účetních odpisů zvolit způsob odpisování dlouhodobého majetku (lineární, dle výkonů, degressivní, progresivní).

Dále záleží i na formě financování majetku. Pokud podnik ve velké míře využívá leasingové financování, nemusí být v aktivech vykázán velký podíl dlouhodobého majetku. Podle českých účetních standardů je důležitým aspektem pro zařazení majetku do rozvahy vlastnický vztah vůči majetku. Při leasingovém financování je majetek ve vlastnictví leasingové společnosti.

2.2.3 Finanční struktura

Finanční struktura podniku je zachycena na straně pasiv rozvahy. Vyčísluje možné zdroje financování podnikového majetku.

Vlastní kapitál je tvořen těmito složkami:

- Základním kapitálem, který vzniká zejména při založení společnosti. V případě vykazování ztráty, která se neuhradí jinou formou, dochází k vynucenému snížení základního kapitálu.
- Ážiem a kapitálovými fondy. Představují externí kapitál, který podnik získal zvnějšku (nejde však o cizí kapitál). Ážio představuje rozdíl mezi emisním kurzem a jmenovitou hodnotou akcie. Kapitálové fondy jsou tvořeny z darů a z vkladů společníků nezvyšujících základní kapitál.
- Fondy ze zisku představují fondy tvořené z vytvořeného zisku na základě rozhodnutí společnosti, např. statutární fondy, fond kulturních a sociálních potřeb apod.
- Výsledkem hospodaření minulých let. Ten představuje část zisku, která nebyla použita na tvorbu fondů ze zisku nebo na výplatu podílu na zisku a převádí se do dalšího období. Vždy je důležité analyzovat skutečnost, zda podnik využívá vytvořený zisk pro svůj další rozvoj, nebo naopak dochází k rozdělení zisku vlastníkům.

Cizí zdroje jsou tvořeny:

- Rezervami tvořenými na vrub nákladů podniku. Tyto peněžní částky bude muset podnik v budoucnu vydat, jedná se tedy o budoucí závazky,

např. opravy hmotného majetku. Rezervy upravené zákonem o rezervách jsou odečitatelné pro účely zdanění zisku. Od 1. 1. 2009 je podmínkou deponování peněz ve výši tvorby rezerv na samostatném účtu nejpozději do termínu pro podání daňového přiznání za období, za které je rezerva vytvářena.

- Dlouhodobými závazky, jejichž splatnost je delší než 1 rok. Patří sem např. emitované dluhopisy, dlouhodobé zálohy od odběratelů, dlouhodobé směnky k úhradě apod.
- Krátkodobými závazky, jejichž splatnost je kratší než 1 rok. Patří sem např. závazky vůči dodavatelům, krátkodobé zálohy od odběratelů, krátkodobé směnky k úhradě, závazky vůči zaměstnancům, závazky vůči institucím nebo závazky vůči společníkům.

Časové rozlišení pasiv zachycuje zůstatky výdajů příštích období (např. nájemné placené pozadu) a zůstatky výnosů příštích období (např. předem přijaté nájemné, předplatné apod.).

2.2.4 Faktory ovlivňující výši a strukturu zdrojů financování

Výše pasiv je odvozena z hodnoty majetku potřebného pro podnikání. Podíl jednotlivých položek zdrojů financování je závislý na řadě faktorů.

Při rozhodování o finanční struktuře je důležité zvažovat následující hlediska:

- náklady kapitálu;
- majetkovou strukturu podniku;
- velikost a stabilitu dosahovaného zisku podniku;
- ochota manažerů přijímat riziko;
- udržení kontroly nad činností podniku;
- požadavky věřitelů;
- odvětvové standardy.

Náklady kapitálu. Nákladem cizího kapitálu je úrok, nákladem vlastního kapitálu jsou náklady obětované příležitosti. Podnik by měl usilovat o co nejnižší vážené

průměrné náklady na kapitál. Váhy představují podíly jednotlivých druhů kapitálu na celkovém kapitálu.

Majetková struktura podniku výrazně působí na složení kapitálu a mělo by platit:

- Dlouhodobý majetek a trvale přítomná část oběžného majetku by měly být kryty dlouhodobým kapitálem, jedná se o tzv. zlaté pravidlo financování.
- Podniky s vysokým podílem nehmotného majetku by se neměly příliš zadlužovat. Při vzniku finančních potíží cena dlouhodobého nehmotného majetku klesá.
- Podniky, které nesou vysoké provozní riziko, spojené s vysokým podílem fixních nákladů, by měly nést nízké finanční riziko, tzn., že podniky by měly dávat přednost vlastním zdrojům financování před vysokou zadlužeností.

Velikost a stabilita dosahovaného zisku. Čím vyšší je dosahovaný zisk a jeho stabilita, tím vyšší podíl cizích zdrojů mohou podniky využívat. Podniky s proměnlivými zisky a nejistými budoucími výdělky by měly být v otázce zadlužování opatrné.

Ochota manažerů přijímat riziko. Zadlužování podniku vede k nejistotě z hlediska jeho budoucí schopnosti splácet dluhy a úroky spojené s dluhem. Někteří manažeři dávají přednost financování vlastními zdroji, jiní zdroji cizími.

Udržení kontroly nad činností podniku. Například vstup dalších vlastníků při navyšování základního kapitálu může být nevýhodný z hlediska udržení kontroly stávajících vlastníků nad chodem podniku. Při navyšování cizího kapitálu a vysokého zadlužení podniku může banka nařídít určitá finanční opatření.

Požadavky věřitelů. Věřitelé si při splácení dluhu mohou klást další podmínky, např. požadavek na určitou výši zadlužení.

Odvětvové standardy. Podniky s podobným oborem podnikání by měly mít podobnou majetkovou i finanční strukturu. Nesou obdobné riziko, které

souvisí s oborem podnikání a zároveň by měly nést i podobné finanční riziko, které souvisí s použitými finančním zdroji.

2.2.5 Omezení vypovídací schopnosti rozvahy

Rozvaha jako účetní výkaz má ve své vypovídací schopnosti určitá omezení, která je nutno při finanční analýze respektovat. Jedná se zejména o tyto nedostatky:

- Rozvaha poskytuje statický pohled na stav a strukturu podnikových aktiv a pasiv, odpovídající danému momentu, v němž byla pořízena (sestavena).
- Nezachycuje (nezobrazuje) současnou hodnotu podniku zcela přesně. Podle účetních standardů se pro oceňování aktiv i pasiv používají tzv. historické ceny, tzn. původní pořizovací ceny. Za historickou cenu může být považována i reprodukční pořizovací cena a cena vlastních nákladů.
- Nelze určit, jaká metoda byla použita k odepisování dlouhodobého majetku.
- Pro oceňování zásob je možno použít různé metody, které též nelze z rozvahy určit.
- Pohledávky jsou oceňovány v nominálních cenách.
- Neprojeví se zhodnocení investičního majetku v případech, kdy roste cena budov, půdy, lesních porostů. Tvorba opravných položek pro zvýšení hodnoty majetku je totiž zakázána, jelikož tento postup by byl v rozporu s účetní zásadou opatrnosti.
- Některé položky mají obtížně vyjádřitelnou peněžní hodnotu, proto nejsou v rozvaze zohledněny, např. hodnota kvalifikace a zkušenosti zaměstnanců, dobré jméno podniku, apod.

2.3 Výkaz zisku a ztráty

Výkaz zisku a ztráty zachycuje činnost podniku z hlediska nákladů a výnosů a vyjadřuje výsledek hospodaření za určité období. Zachycuje pohyb výnosů a nákladů, nikoliv příjmů a výdajů. Je sestaven na kumulativní bázi, nikoli na bázi hotovostní, tzn. na akruálním principu. Akruální princip lze definovat jako požadavek, aby se hospodářské operace vykazovaly v období, jehož se časově i věcně týkají – tedy nikoli v období, kdy došlo k výdaji nebo k příjmu peněžních prostředků.

Výkaz se sestavuje pravidelně v ročních či kratších intervalech. Z tohoto důvodu se ve finanční analýze stále více začínají využívat ukazatele na bázi cash flow.

Při finanční analýze se sleduje struktura výkazu a vývoj jednotlivých položek. Při analýze hledáme odpověď na otázku, „jak jednotlivé položky Výkazu zisku a ztráty ovlivnily nebo ovlivňují výsledek hospodaření?“ Informace z výkazu zisku a ztráty jsou tedy významným podkladem pro hodnocení firemní ziskovosti.

Náklady představují peněžní částky, které podnik účelně vynaložil na získání výnosů, i když k jejich skutečnému zaplacení nemuselo ve stejném období dojít. Ve výkazu zisku a ztráty rozdělujeme náklady na provozní a finanční.

Provozní náklady zahrnují náklady na: prodané zboží; spotřebu materiálu a energie; služby; osobní náklady; daně a poplatky; odpisy dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku; zůstatkovou cenu prodaného dlouhodobého majetku a materiálu; ostatní provozní náklady.

Finanční náklady zahrnují: náklady vynaložené na prodané podíly; náklady související s ostatním dlouhodobým finančním majetkem; úpravy hodnot a rezervy ve finanční tísni; nákladové úroky a podobné náklady; ostatní finanční náklady.

Výnosy představují peněžní částky, které podnik získal z veškerých svých činností za dané období bez ohledu na to, zda v tomto období došlo k jejich inkasu. Výnosy se stejně jako náklady rozdělují na provozní a finanční.

Provozní výnosy zahrnují: tržby z prodeje zboží; tržby z prodeje vlastních výrobků a služeb; změna stavu zásob vlastní činnosti; aktivace; tržby z prodeje dlouhodobého majetku a materiálu; ostatní provozní výnosy.

Finanční výnosy zahrnují: výnosy z dlouhodobého finančního majetku – podíly; výnosy z ostatního dlouhodobého finančního majetku; výnosové úroky a podobné výnosy; ostatní finanční výnosy.

Rozdíl mezi součtem všech provozních výnosů a součtem všech provozních nákladů získáme provozní výsledek hospodaření. Tato položka je pro podnik velmi důležitá, neboť ukazuje, jak se podniku dařilo v jeho hlavní výdělečné činnosti.

Rozdíl mezi součtem všech finančních výnosů a součtem všech finančních nákladů získáme finanční výsledek hospodaření. U podniků, které se nezabývají finanční činností, velmi často tato položka dosahuje záporné hodnoty.

Obecně lze říci, že výsledek hospodaření podniku je rozdíl mezi celkovými výnosy a celkovými náklady. Výsledkem hospodaření je zisk nebo ztráta. Ovšem ve výkazu zisku a ztráty je uvedeno několik typů výsledku hospodaření:

- 1) Výsledek hospodaření před zdaněním se rovná součtu provozního a finančního výsledku hospodaření.
- 2) Výsledek hospodaření po zdanění. Od výsledku hospodaření před zdaněním se odečte daň z příjmů.
- 3) Výsledek hospodaření za účetní období. Od výsledku hospodaření po zdanění se odečte převod podílu na výsledku hospodaření společníkům.

2.3.1 Omezení vypovídací schopnosti výkazu zisku a ztráty

Nákladové a výnosové položky se neopírají o skutečné hotovostní toky, tedy o příjmy a výdaje, a proto ani výsledný zisk nevyjadřuje (nezobrazuje) skutečné dodatečné disponibilní (pohotové) peněžní prostředky získané hospodařením podniku v daném období.

Výkaz zisku a ztráty obsahuje tokové veličiny, které jsou založeny na kumulativní bázi. Jejich změny v čase nemusí být rovnoměrné. Obdobně jako rozvaha, tak i výkaz zisku a ztráty má ve své vypovídací schopnosti určitá omezení:

- Nákladové a výnosové položky se neopírají o skutečné hotovostní toky, tedy o příjmy a výdaje, a proto ani výsledný zisk nezobrazuje (nepředstavuje) skutečné dodatečné disponibilní (pohotové) peněžní prostředky získané hospodařením podniku v daném období.
- Výkaz zisku a ztráty nezohledňuje některé výdaje běžného období, např. úhradu nájemného předem, kdy se jedná o úbytek peněžních prostředků v běžném období, ale nikoli o náklad běžného období.
- Některé náklady nepředstavují hotovostní výdaj, např. odpisy, zaplacená akontace na leasing apod.
- Výkaz zisku a ztráty neodráží některé příjmy běžného období, např. přijaté předplatné vztahující se k dalšímu období, nebo nájemné přijaté předem. V tomto případě se nejedná o výnosy běžného období.
- Výkaz zisku a ztráty ve výnosech zahrnuje tržby, aniž by došlo ke skutečnému proplacení pohledávek.
- Tvorba rezerv vytvářených podle zákona o rezervách představuje daňově uznatelný náklad, aniž by došlo ke skutečnému výdaji peněžních prostředků.
- Čerpání rezerv představuje daňově uznatelný výnos, aniž by došlo ke skutečnému příjmu peněžních prostředků.

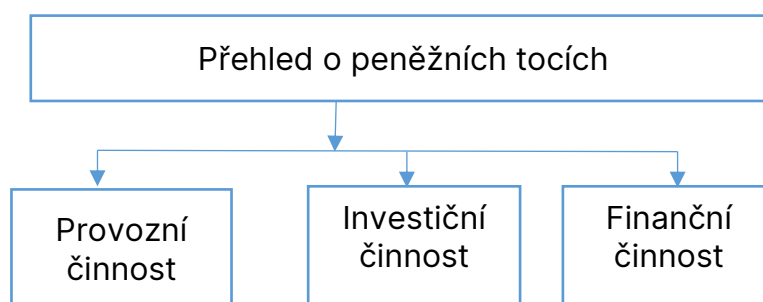
2.4 Přehled o peněžních tocích

Sestavení **Přehledu o peněžních tocích (cash flow)** zachycuje v naší metodice úpravu hospodářského výsledku za účetní období. Jelikož tento výkaz abstrahuje od akruálního principu používaného v účetnictví, jde o korekci hospodářského výsledku o odpisy, změny v časovém rozlišení, změny rezerv, o změny pohledávek, závazků, zásob apod. Výkaz cash flow podává přehled o tom, kolik hotovosti bylo do podniku přijato a kolik peněžních prostředků bylo vydáno,

tzn., že zachycuje činnost podniku z hlediska příjmů a výdajů.

Podstatou cash flow je sledování změn stavu peněžních prostředků. Cash flow vysvětluje přírůstky a úbytky peněžních prostředků a důvody, proč k nim došlo.

Přehled o peněžních tocích je rozdělen do tří částí, jak je uvedeno na následujícím obrázku.

Obrázek 1: Struktura přehledu o peněžních tocích

Zdroj: Vlastní zpracování dle Růčkové, 2021

Do provozní činnosti se zahrnuje základní výdělečná činnost podniku a ostatní činnosti, které se netýkají zbývajících dvou oblastí. Do investiční činnosti patří pořízení a prodej dlouhodobého majetku. Finanční činnost vyjadřuje (zahrnuje) změny ve velikosti vlastního kapitálu a dlouhodobých závazků.

Při sestavování CF se používá většinou nepřímá metoda, která transformuje výsledek hospodaření (tj. rozdíl mezi výnosy a náklady) na tok peněz (tj. rozdíl mezi příjmy a výdaji). Z toho důvodu je třeba výsledek hospodaření opravit, abychom získali přehled o toku peněz za sledované období. Jedná se o následující úpravy:

- 1) Náklad, který není výdajem, byl do výsledku hospodaření zahrnut. Jelikož se však nejedná o výdaj spojený s úbytkem peněz, musí být k výsledku hospodaření přičten (např. odpisy). Tato úprava se provádí proto, že každý náklad nemusí být současně i výdajem.
- 2) Výdaj, který není nákladem, se do výsledku hospodaření vůbec nepromítá. Jelikož se jedná o výdaj peněz, musí být od výsledku hospodaření odečten (např. nákup dlouhodobého majetku). Tzn., že každý výdaj nemusí být současně i nákladem.
- 3) Výnos, který není příjmem, byl do výsledku hospodaření zahrnut. Jelikož se nejedná o příjem, musí být od výsledku hospodaření odečten (např. aktivace majetku, rozpuštění rezerv). Tzn., že každý výnos nemusí být současně i příjmem.
- 4) Příjem, který není výnosem, se do výsledku hospodaření vůbec nepromítá. Proto musí být k výsledku hospodaření přičten (např. přijaté zálohy). Tzn., že každý příjem nemusí být současně i výnosem.

2.4.1 Sestavení přehledu o peněžních tocích nepřímou metodou

Schematicky lze sestavení přehledu o peněžních tocích znázornit následovně:

Provozní činnost zahrnuje změny následujících položek:

- +/- hospodářský výsledek (+ čistý zisk, - ztráta)
- + odpisy stálých aktiv
- + náklady, které nevyvolaly pohyb peněžních prostředků (např. tvorba rezerv)
- výnosy, které nevyvolaly pohyb peněžních prostředků (např. čerpání rezerv)
- +/- úbytek/přírůstek pohledávek z provozní činnosti
- +/- úbytek/přírůstek nakoupených krátkodobých cenných papírů
- +/- úbytek/přírůstek zásob
- +/- přírůstek/úbytek krátkodobých závazků z provozní činnosti
- zaplacená daň z příjmů za běžnou činnost a za doměrky daně za minulá období
- vyplacené úroky s výjimkou (bez) kapitalizovaných úroků
- + přijaté úroky
- + přijaté dividendy a podíly na zisku
- = **CF z provozní činnosti**

Investiční činnost zahrnuje změny následujících položek:

- +/- úbytek/přírůstek stálých aktiv
- půjčky a úvěry spřízněným osobám

= **CF Z INVESTIČNÍ ČINNOSTI**

Finanční činnost zahrnuje změny následujících položek:

- +/- přírůstek/úbytek dlouhodobých závazků
- + přírůstek vlastního kapitálu z titulu emise akcií, emisního ážia apod.
- vyplacení podílu na vlastním kapitálu společníkům
- výplata dividend nebo podílů na zisku včetně zaplacené daně
- + peněžní dary společníků a akcionářů, dotace a další vklady do vlastního kapitálu
- + úhrada ztráty společníky
- přímé platby na vrub fondů

= **CF Z FINANČNÍ ČINNOSTI**

Celkové CF se vypočte následovně:

Počáteční stav peněžních prostředků

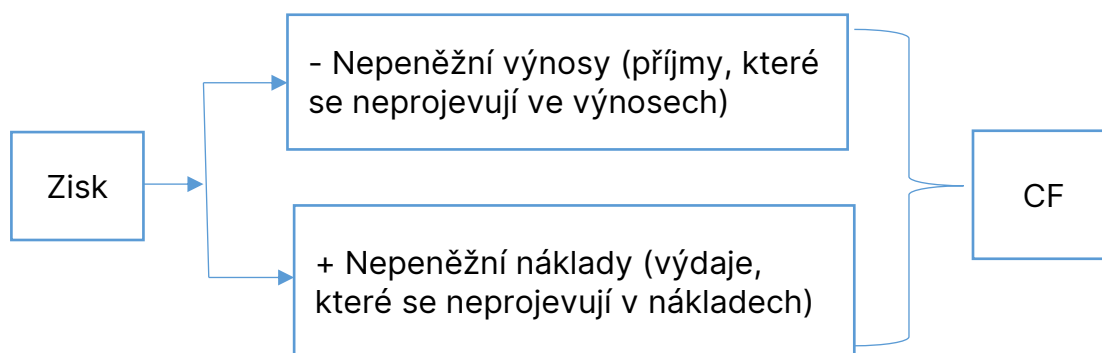
+/- CF z provozní činnosti	}	+/- Celkové CF
+/- CF z investiční činnosti		
+/- CF z finanční činnosti		

= Konečný stav peněžních prostředků

Počáteční stav peněžních prostředků, tedy i konečný stav peněžních prostředků je tvořen: peněžními prostředky v hotovosti včetně cenin, peněžními prostředky na běžném účtu a penězi na cestě.

Následující obrázek znázorňuje cestu od zisku ke cash flow při použití nepřímé metody.

Obrázek 2: Sestavení CF pomocí nepřímé metody

Zdroj: Vlastní zpracování dle Knápkové a kol., 2017

2.4.2 Využití přehledu o peněžních tocích

Přehled o peněžních tocích se využívá především:

- ve finanční analýze pro hodnocení finanční stability podniku a určení příčin změn stavu peněžních prostředků,
- při krátkodobém plánování peněžních příjmů a výdajů,
- při sestavování střednědobých a dlouhodobých finančních výhledů podniku,
- při hodnocení finanční efektivity investičních variant,
- jako jedna z forem stanovení základu tržní ceny podniku (diskontovaný cash flow),
- při hodnocení platební schopnosti podniku a řízení likvidity.

2.5 Přehled o změnách vlastního kapitálu

Tento výkaz vypovídá o změnách, tj. druhu a objemu změn jednotlivých položek vlastního kapitálu. Struktura výkazu má následující podobu.

		Počáteční zůstatek	Zvýšení	Snížení	Konečný zůstatek
A.	Základní kapitál zapsaný v obchodním rejstříku				
B.	Základní kapitál nezapsaný v obchodním rejstříku				
C.	Součet A +/-B				
D.	Vlastní akcie a vlastní obchodní podíly				
*	Součet A +/-B +/-D				
E.	Ážio				
F.	Rezervní fond				
G.	Ostatní fondy ze zisku				
H.	Kapitálové fondy				
I.	Rozdíly z přecenění nezahrnuté do hospodářského výsledku				
J.	Zisk/ztráta minulých účetních období				
K.	Zisk/ztráta po zdanění za účetní období				
*	Celkem				

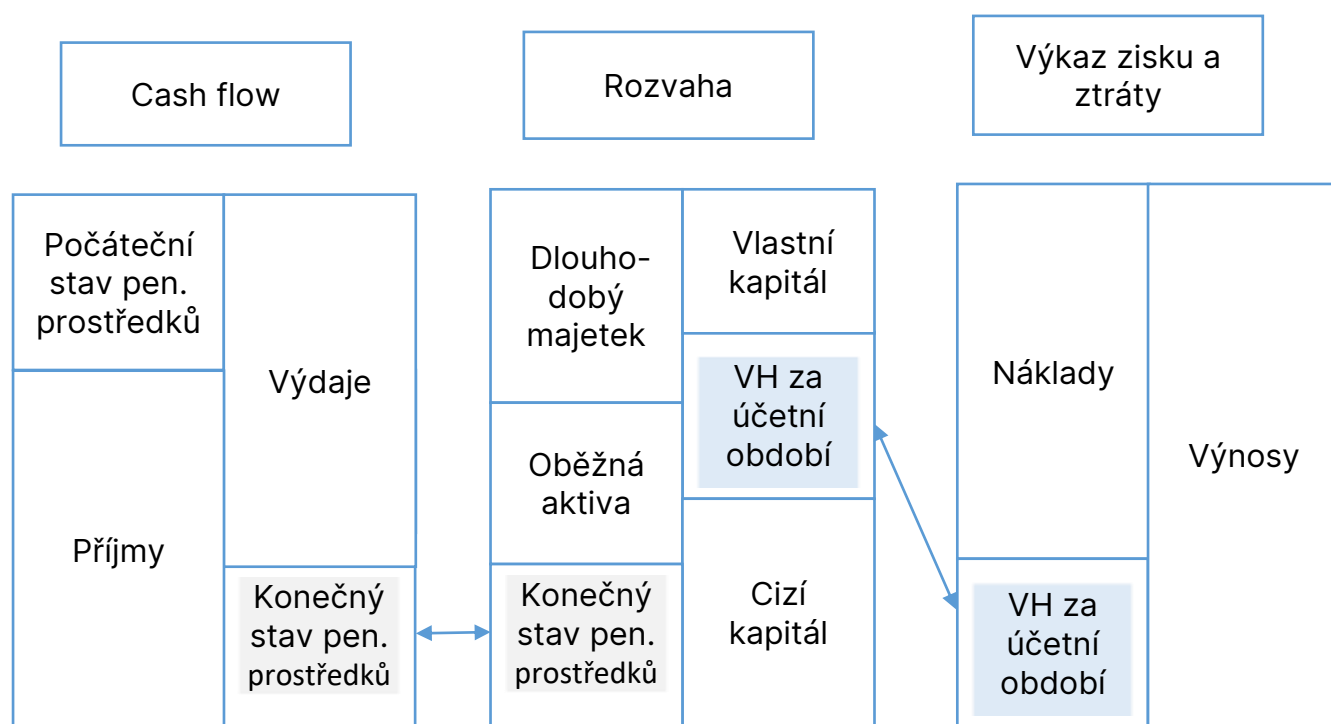
Obrázek 3: Přehled o změnách ve vlastním kapitálu

Zdroj: Vlastní zpracování

2.6 Vzájemná provázanost a souvztažnosti mezi účetními výkazy

Mezi jednotlivými účetními výkazy existuje vzájemná provázanost. Základem je rozvaha, která zachycuje (zobrazuje) majetkovou a finanční strukturu účetní jednotky. Významným zdrojem financování je výsledek hospodaření za účetní období, který je do rozvahy převzat z výkazu zisku a ztráty. Z hlediska majetkové struktury je důležité, jaký je stav finančních prostředků. Rozdíl mezi stavem finančních prostředků na začátku a na konci období pak dokumentuje výkaz cash flow.

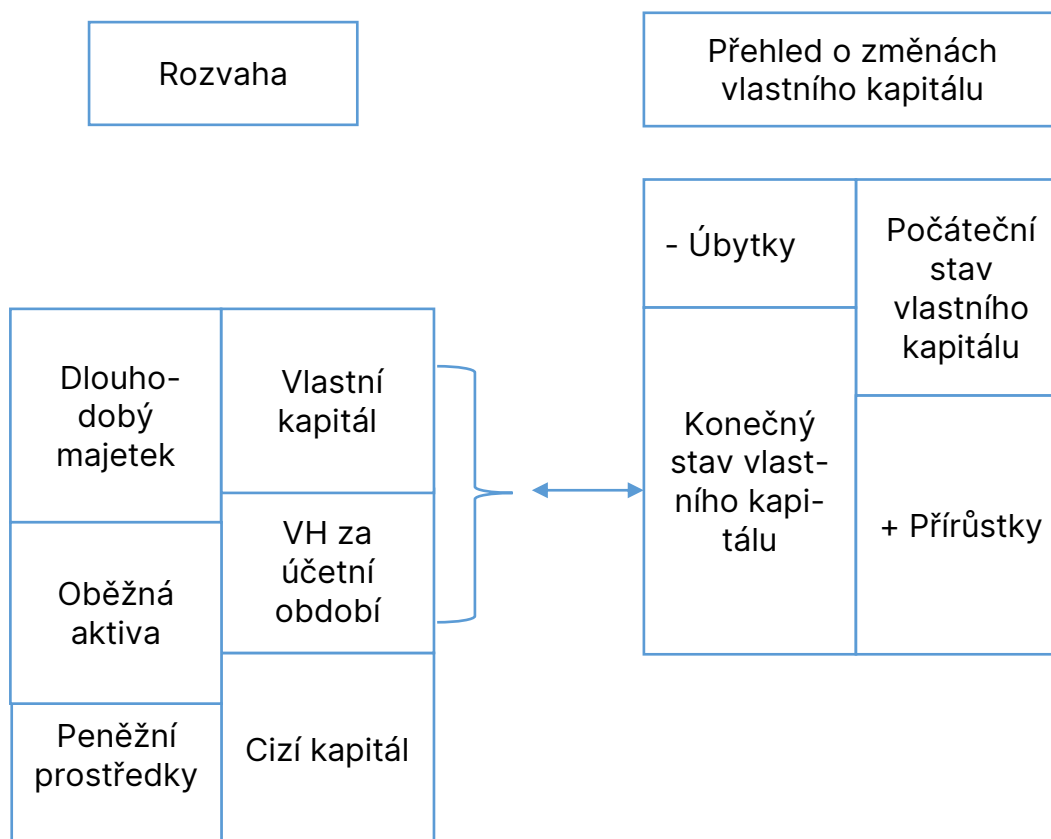

Obrázek 4: Vzájemná provázanost účetních výkazů

Zdroj: Vlastní zpracování dle Knápkové a kol.

Dále je možné znázornit i vazbu mezi rozvahou a přehledem o změnách vlastního kapitálu.

Obrázek 5 : Provázanost mezi rozvahou a přehledem o změnách vlastního kapitálu

Zdroj: Vlastní zpracování dle Kubíčkové, Jindřichovské, 2015,

Literatura:

ČERNÁ, Alena, Helena SÚVOVÁ a kol. 1997 Finanční analýza. Praha: Bankovní Institut.

KNÁPKOVÁ, Adriana, Drahomíra PAVELKOVÁ, Daniel REMEŠ a Karel ŠTEKER, 2017. *Finanční analýza: komplexní průvodce s příklady*. 3., kompletně aktualizované vydání. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-271-0563-2.

KUBÍČKOVÁ, Dana, Irena JINDŘICHOVSKÁ, 2015. *Finanční analýza a hodnocení výkonnosti firmy*. Praha: C. H. Beck. ISBN 978-80-7400-538-1.

RŮČKOVÁ, Petra. 2021. *Finanční analýza: metody, ukazatele, využití v praxi*. 7. aktualizované vydání. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-271-3124-2.

SEDLÁČEK, Jaroslav, 2001. *Účetní data v rukou manažera. Finanční analýza v řízení podniku*. 2. dopl. Vyd. Brno: Computer Press. ISBN: 80-7226-562-8

SŮVOVÁ, Helena a kol., 2000. *Finanční analýza v řízení podniku, v bance a na počítači*. Praha: Bankovní institut. ISBN 80-7265-027-0.

ŠTEKR, Karel, Milana OTRUSINOVÁ, 2016. *Jak číst účetní výkazy*. Praha: GRADA Publishing. ISBN 978-80-271-0048-4.

Kontrolní otázky:

- 1) Uvedte rozdělení informačních zdrojů pro finanční analýzu z hlediska podniku.
- 2) Uvedte rozdělení informačních zdrojů pro finanční analýzu z hlediska původu (charakteru).
- 3) Charakterizujte základní položky majetkové struktury uvedené v rozvaze.
- 4) Uvedte faktory ovlivňující výši a strukturu majetku.
- 5) Charakterizujte základní položky finanční struktury uvedené v rozvaze.
- 6) Uvedte faktory ovlivňující výši a strukturu zdrojů financování
- 7) Uvedte slabé stránky rozvahy.
- 8) Charakterizujte základní položky nákladů a výnosů ve výkazu zisku a ztráty.
- 9) Uvedte slabé stránky výkazu zisku a ztráty.
- 10) Uvedte základní části přehledu o peněžních tocích a způsob jeho sestavení nepřímou metodou.
- 11) Uvedte vzájemnou provázanost mezi rozvahou, výkazem zisku a ztráty, cash flow a přehledem o změnách vlastního kapitálu.